

องค์ความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัย

คณะบริหารธุรกิจ

โครงการนี้จัดการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากความรู้และทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง (Tacit Knowledge) ระหว่างคณาจารย์ที่เป็นนักวิจัยอาวุโส กับคณาจารย์ที่เป็นนักวิจัยระดับกลาง และคณาจารย์ที่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ ในวันพุธที่ 7 มกราคม 2558 ระหว่างเวลา 9.00-12.00 น. อาคารอำนวยการชั้น 4 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยนักวิจัยอาวุโสเป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนทักษะและประสบการณ์ในประเด็นความรู้ต่อไปนี้

- การหาแหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัยจากภายนอกสถาบัน
- การเข้าร่วมทีมการทำการวิจัย
- จริยธรรมการทำการวิจัย

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งนี้มีนักวิจัยทั้ง 3 ระดับเข้าร่วม จำนวน 45 คน ประกอบด้วย

- นักวิจัยอาวุโส เป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ภุชงค์ เสนานุช อาจารย์ ดร.ธันยมัย เจียรกุล และ อาจารย์ธนาชัย สุนทรอนันตชัย โดยมีอาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ เป็นผู้ดำเนินรายการ

- นักวิจัยระดับกลางและนักวิจัยหน้าใหม่ผู้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวน 41 คน

การแลกเปลี่ยนครั้งนี้คณะกรรมการวิจัยและวิชาการได้สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีดังนี้

องค์ความรู้เรื่องการหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกสถาบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ภุชงค์ เสนานุช ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่าอาจารย์ได้ทำงานวิจัยทุกปี ปีละ 2-3 เรื่อง สำหรับการทำงานวิจัยของอาจารย์ได้ขอรับทุนสนับสนุนจากภายในก่อน และเริ่มต้นทำงานวิจัย เพราะต้องการนำองค์ความรู้จากการทำการวิจัยมาใช้ในการสอน การจัดทำเอกสารประกอบการสอนและตำรา และมีความรู้สึว่าการทำการวิจัยทำได้ได้มีการค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง หลังจากมีประสบการณ์จากการทำการวิจัยโดยขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยจากภายในแล้ว จึงนำประสบการณ์ดังกล่าวไปใช้ในการขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอก โดยการขอรับทุนสนับสนุนมี 2 ลักษณะ คือ

1. การไปร่วมประมูล (bid) โดยการสืบค้นจาก website ของหน่วยงานที่มีการจัดสรรทุนเพื่อการจัดทำงานวิจัย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น เป็นต้น

2. การขอรับทุนสนับสนุนโดยตรงจากหน่วยงาน โดยการเข้าทีมการทำงานวิจัยกับหน่วยงานนั้น หรือการส่ง Research Proposal เพื่อขอรับการพิจารณาในการทำวิจัย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

ส่วนใหญ่งานวิจัยที่ได้จัดทำโดยขอรับทุนสนับสนุนจากภายนอก จะเป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ สำหรับหน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุน

หลังจากที่มีประสบการณ์จากการทำงานวิจัย จึงได้จัดทำการสร้างทีมงานวิจัยขึ้นมา โดยการติดต่อประสานงานกับอาจารย์จากคณะต่าง ๆ ซึ่งตอนแรกไม่รู้จักใคร ใช้วิธีการหาการหาข้อมูลผู้ร่วมทีมจากสมุดโทรศัพท์ของมหาวิทยาลัย สำหรับโครงการวิจัยที่ได้ดำเนินการจัดทำต่อเนื่องมาเป็นเวลา 10 ปี คือ การจัดทำ การวิจัยให้กับเทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย โดยงานวิจัยดังกล่าวเป็นลักษณะสหวิชาชีพ และในปัจจุบันได้ขยายการจัดทำการศึกษาวิจัยไปสู่ท้องถิ่นอื่นด้วย

อาจารย์ ดร.ธันยมัย เจียรกุล ได้ร่วมแลกเปลี่ยนในว่าในฐานะที่เคยทำงานในสถาบันการศึกษาของรัฐนั้น การขอรับทุนสนับสนุนจากภายนอกนั้นหากเป็นสถาบันการศึกษาในกำกับของรัฐบาลจะได้เปรียบเนื่องจากจะมีงบประมาณการวิจัยจากภายนอกส่วนหนึ่งที่ได้รับการจัดมา อาทิ งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นต้น โดยส่วนใหญ่อาจารย์ที่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่จะทำงานร่วมทีมกับอาจารย์ที่เป็นนักวิจัยอาวุโส ที่มีประสบการณ์ในการจัดทำวิจัย และทำการเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานแหล่งทุน

สำหรับการรับทุนที่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวการขอรับทุนสนับสนุนจากภายในทำได้ไม่ยาก เนื่องจากมหาวิทยาลัย มีการจัดสรรทุนสนับสนุนระดับหนึ่ง แต่การขอรับทุนจากภายนอกทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากไม่มีหน่วยงานในการประสานงานและอำนวยความสะดวกกับแหล่งทุน ซึ่งผู้ขอรับทุนจะต้องดำเนินการเองทุกอย่าง และสำหรับการร่วมประมุลงานวิจัยกับหน่วยงานที่จัดสรรทุนก็มีกระบวนการที่ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญ และต้องเสนอโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับการจัดทำงานวิจัยมุ่งเป้าของหน่วยงานนั้น ๆ

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า การจัดทำงานวิจัยผู้วิจัยไม่ควรคาดหวังกับจำนวนงบประมาณที่ได้รับ เพราะการได้รับงบประมาณสูงหน่วยงานก็ย่อมต้องการได้รับผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์สูงเช่นกัน การทำงานวิจัยควรจะมีที่มุ่งที่องค์ความรู้ในเรื่องนั้นๆ และเห็นว่าการจัดทำงานวิจัยเป็นทีมจะทำให้ได้ก็เลยถามมิตร เพื่อช่วยเป็นแรงผลักดันด้วย

แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การหาแหล่งทุนสนับสนุนจากภายนอกสถาบัน มีดังนี้

1. นักวิจัยหน้าใหม่ควรขอรับทุนสนับสนุนจากภายในสถาบันก่อน เมื่อประสบการณ์แล้วจึงค่อยหาทุนสนับสนุนจากภายนอกสถาบัน หรือสามารถเข้าร่วมเป็นทีมงานกับนักวิจัยอาวุโสที่มีประสบการณ์เสนอโครงการเพื่อขอรับทุนจากภายนอกสถาบัน
2. การหาทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกมี 2 ลักษณะ คือ

- การไปร่วมประมูลงานวิจัย (bid) โดยการสืบค้นจาก website ของหน่วยงานที่มีการจัดสรรทุน เพื่อการจัดทำงานวิจัย เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น
- การขอรับทุนสนับสนุนโดยตรงจากหน่วยงาน โดยการเข้าทีมการทำงานวิจัยกับหน่วยงานนั้น หรือการส่ง Research Proposal เพื่อขอรับการพิจารณาในการทำวิจัย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3. การจัดทำวิจัยควรจะให้ความสำคัญกับองค์ความรู้มากกว่าจำนวนงบประมาณที่ได้รับ

องค์ความรู้เรื่อง การเข้าร่วมทีมการจัดทำวิจัย

อาจารย์ธนาชัย สุนทรอนันตชัย ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า การเริ่มเข้าร่วมทีมในการจัดทำวิจัยร่วมกับอาจารย์คณะอื่นเริ่มต้นจากการที่มหาวิทยาลัยมีการจัดทำโครงการวิจัยและได้รับการติดต่อให้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างคณะ โดยทั่วไปแล้วการจัดทำงานวิจัยของคณะนิเทศศาสตร์ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยเอกสาร จนทำให้รู้สึกว่ามีข้อจำกัดบ้างในการทำงานวิจัยตามระเบียบวิจัยของศาสตร์อื่น สำหรับการทำงานวิจัยในคณะก็ได้เคยร่วมทำงานกับอาจารย์ซึ่งเป็นนักวิจัยอาวุโส และมีความคิดเห็นว่าการทำงานวิจัยเป็นทีมร่วมกันหลายคณะจะทำให้ทำงานได้ง่ายขึ้น และทำให้ไม่ได้มองเฉพาะองค์ความรู้ด้านวิชาชีพของตนเองอย่างเดียว ได้องค์ความรู้จากศาสตร์อื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้การจะได้ร่วมทีมงานวิจัยมิใช่เพียงแต่รอให้ผู้อื่นเข้ามาติดต่อขอร่วมทีม สามารถที่จะไปหางานวิจัยและหาผู้ร่วมทีมได้

การเป็นนักวิจัยหน้าใหม่ หรือนักวิจัยระดับกลาง และได้ร่วมทีมวิจัยกับนักวิจัยอาวุโส อาจทำให้ขาดความมั่นใจในการทำงานบ้าง แต่ขอให้คิดว่าหากมีปัญหาใดในการทำงานจะมีนักวิจัยอาวุโสคอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ และหากผ่านการร่วมทีมในงานวิจัยโครงการหนึ่งแล้ว จะทำให้นักวิจัยมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้นในการทำงานโครงการต่อไปโดยเฉพาะการขอยื่นการรับทุนจากภายในสถาบัน

การขอรับทุนจากภายนอกสถาบันนั้น ชื่อหัวหน้าโครงการและที่ปรึกษาโครงการ ก็เป็นประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้รับการพิจารณาจากแหล่งทุน ดังนั้นหากเป็นนักวิจัยหน้าใหม่การยื่นขอรับทุนจากภายในสถาบันจะทำได้ง่ายกว่า เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีการจัดสรรทุนวิจัยหลายประเภท เช่นทุนอุดหนุนกับคณะวิชา ทุนวิจัยเกี่ยวกับภาคตะวันออก เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากคณะวิทยาศาสตร์ที่มีการยื่นขอรับทุนการวิจัยจำนวนหนึ่ง และมีบางโครงการวิจัยที่คณะบริหารธุรกิจสามารถเข้าไปร่วมทีมงานวิจัยได้

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ กล่าวเสริมว่า คณะบริหารธุรกิจสามารถเข้าไปร่วมทีมวิจัยกับคณะวิทยาศาสตร์ได้ หรือไปขอโครงการย่อยที่เกี่ยวข้องกับบริหารธุรกิจมาดำเนินการจัดทำวิจัยได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูซังค์ เสนานุช ได้ร่วมแลกเปลี่ยนในประเด็นนี้ว่า ในเรื่อง การร่วมทีมงานวิจัยมีทั้งผู้ร่วมทีมมาจากศาสตร์เดียวกัน และผู้ร่วมทีมมาจากต่างศาสตร์กัน กรณีผู้ร่วมทีมมาจากต่าง

ศาสตร์อาจจะมีวิธีการคิดและการศึกษาอาจแตกต่างกันบ้าง แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถพูดคุยทำความเข้าใจ และพยายามหาจุดร่วมที่ดีที่สุดได้

ปัญหาการร่วมทีมงานวิจัยที่พบมากที่สุดคือ การจัดสรรเวลาในการทำงานวิจัย ผู้ร่วมทีมทุกคนจะต้องจัดสรรและแบ่งเวลาให้งานวิจัยอย่างเต็มที่ ซึ่งโดยปกติการประชุมกันมักจะไม่ได้ทำในเวลาทำงานปกติ มักจะทำหลังเลิกงาน การทำงานเป็นทีมจะถูกบังคับด้วยเงื่อนไขเวลานั้น ปัญหาส่วนใหญ่ในการทำวิจัยเป็นทีมจะอยู่ที่ การจัดสรรเวลา การติดตาม ซึ่งนักวิจัยอาวุโสจะต้องควบคุม ดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้

อาจารย์ ดร.ธันยมัย เจียรกุล ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า การทำงานวิจัยเป็นทีม การตรงต่อเวลาของผู้ร่วมทีมทุกคนเป็นสิ่งที่สำคัญมากโดยเฉพาะแผนงานวิจัยขนาดใหญ่ ซึ่งมีโครงการย่อย ๆ หลายโครงการ ผู้ร่วมทีมงานวิจัยแต่ละคนจะต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้นตามกรอบระยะเวลา จึงจะทำให้การวิจัยดำเนินต่อสำเร็จได้ และหากเป็นนักวิจัยหน้าใหม่ที่เข้าร่วมทีมวิจัย จะต้องมีความตั้งใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ และนักวิจัยอาวุโสจะต้องพร้อมที่จะให้คำแนะนำ

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า ปัญหาในการทำงานวิจัยเป็นทีมงานนั้น ประการแรก เกิดจากตัวผู้เข้าร่วมทีมเอง ในการบริหารจัดการเวลาและตัวเอง ซึ่งบางครั้งอาจเหนื่อย ท้อ ซึ่งต้องสร้างแรงบันดาลใจ และอีกประการหนึ่งคือปัญหาจากการทำงานเป็นทีม ซึ่งผู้ร่วมทีมทุกคนต้องรับผิดชอบ ดังนั้นเมื่อปัญหาจะต้อแก้ไข โดยเฉพาะการทำงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากภายนอกสถาบัน เพราะหากงานวิจัยไม่เสร็จสิ้นตามกรอบระยะเวลาจะต้องจ่ายค่าปรับตามเงื่อนไขในสัญญาการขอรับทุน

อาจารย์สุพิศพรรณ วัจนเทพินทร์ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า จากประสบการณ์การทำงานวิจัยนั้นการทำงานวิจัยโดยเข้าร่วมทีมจะทำให้การทำงานวิจัยเสร็จสิ้นตามกรอบระยะเวลาได้ดีกว่าการทำงานวิจัยคนเดียว เนื่องจาก 2 คือ ประเด็นแรก หากมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างการทำงานวิจัย จะมีผู้ร่วมทีมช่วยเหลือให้คำปรึกษา ทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขผ่านพ้นไปได้ การทำงานงานวิจัยคนเดียวบางครั้งมีปัญหาจะรู้สึกท้อถอยในการทำงานต่อไป ประเด็นที่สอง หากทำงานวิจัยร่วมทีม ผู้วิจัยจะต้องรับผิดชอบต่องานในส่วนที่ต้องรับผิดชอบให้เสร็จสิ้นตามกรอบระยะเวลา ซึ่งจะต้องบริหารเวลาให้ได้ แต่หากทำวิจัยคนเดียวบางครั้งอาจจากความรับผิดชอบทำตามใจตนเอง ทำให้งานวิจัยไม่สามารถสำเร็จในกรอบระยะเวลาได้

อาจารย์ ธนาชัย สุนทรอนันตชัย กล่าวสนับสนุนว่า การทำงานวิจัยเพียงคนเดียวอาจจะไม่สามารถบริหารเวลาได้ แต่หากเข้าร่วมทีมงานวิจัย ผู้วิจัยร่วมจะต้องรับผิดชอบต่องานให้เสร็จสิ้น เพื่อสร้าง Brand ให้รับตัวเองเพื่อการทำวิจัยโครงการอื่น ๆ ต่อไปด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภุชงค์ เสนานุช ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำวิจัยว่า การทำวิจัยนั้น อาจจะมีช่วงเวลาที่ท้อถอยและถอดใจบ้าง โดยเฉพาะการทำวิจัยในประเทศจะมีปัญหาหลายด้าน เช่น ภาษา องค์ความรู้ ตลอดจนความกดดันในเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดความเครียดได้ซึ่งจะต้องหาวิธีการผ่อนคลาย เพื่อหาทางออก และวางแผนการทำงานอย่างชัดเจนทำให้ประสบความสำเร็จได้

สำหรับการบริหารโครงการวิจัย ปัญหาหนึ่งคือการบริหารงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ ค่อนข้างล่าช้า ซึ่งบางครั้งอาจต้องจ่ายเงินล่วงหน้าไปก่อนการเบิกจ่ายจากงบประมาณ บางครั้งกระบวนการ เบิกจ่ายล่าช้าแต่การวิจัยต้องดำเนินการต่อไป ผู้วิจัยก็จำเป็นต้องมีเงินการสำรองจ่าย

นอกจากนั้นยังอาจเกิดปัญหาจากการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นไปตามแผนงาน ถึงแม้จะมี connection ก็ ตาม

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ กล่าวเสริมการทำงานร่วมกับภายนอกอาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบงานวิจัยนั้น ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความเบื่อและท้อถอยได้ ทั้งนี้ต้องพยายามที่จะทำ ความเข้าใจ และการทำงานเป็นทีมผู้ที่ไม่รู้ไม่เข้าใจจะต้องถามผู้รู้และตั้งใจที่จะทำงานร่วมกัน

อาจารย์ เมธี รัชตะวิศาล ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่า กรณีที่อาจารย์บางส่วนไม่ยอมทำวิจัยนั้น ควร ทำอย่างไร

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า คณะควรมีการวางแผนการทำงานวิจัย ใน แผนงานวิจัยอย่างชัดเจน และร่วมกันทำงานเป็นทีม และอาจารย์ เจริญรัตน์ เบญจรัตน์ภรณ์ ได้กล่าวเสริมว่า คณะฯ และมหาวิทยาลัยจะต้องระบบสนับสนุนการวิจัยอย่างจริงจัง และไม่ควรถูกเข้าไปก้าวก่ายในการจัดทำ การวิจัย และอาจารย์ เมธี รัชตะวิศาล ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การเข้าไปเร่งการทำงานวิจัยที่ค้างอยู่เพื่อให้ดำเนินเสร็จ สิ้นเป็นการก้าวก่ายหรือไม่

โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภุชงค์ เสนานุช ถามว่าระบบสนับสนุนการวิจัยที่อาจารย์ต้องการได้รับ ควรเป็นอย่างไรบ้าง

ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ร่วมกันนำเสนอระบบดังกล่าว คือ

-วันหยุด วันลา ที่ได้รับอย่างเพียงพอต่อการทำงาน

-คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ควรเชิญผู้เสนอโครงการวิจัยไปซักถามหากมีข้อแก้ไข และควร ดำเนินการเพื่อหาแนวทางสนับสนุน

อาจารย์สุพิศพรรณ วัจนเทพินทร์ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า การจัดทำงานวิจัยผู้ทำวิจัยควรส่งตาม กำหนดเวลา และสำหรับการลาหยุดโดยปกติจะสามารถลาวิชาการได้ 1 วัน แต่ควรมีโครงร่างวิจัยและมี แผนงานที่ชัดเจนว่าจะไปไหน ไปทำอะไร และหากเกินกว่าจำนวนวันที่กำหนดและมีความจำเป็นก็สารทขอ อนุมัติเป็นกรณีพิเศษต่อผู้บังคับบัญชาได้ ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อการเรียนการสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชวราวรรณ มีทรัพย์ทอง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่าหากเวลาในการลางดทำการวิจัยมีพอ สามารถมาบันทึกการลาแล้วออกไปทำวิจัยแล้วไม่ต้องกลับมาบันทึกการลงเวลาได้หรือไม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษงค์ เสนานุช ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า หากเป็นการจัดทำวิจัยในสถานที่ใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยสามารถมาลงบันทึกเวลาการทำงานแล้วออกไปทำวิจัยและกลับมาบันทึกเวลาการทำงานใหม่ แต่หากไปทำวิจัยในสถานที่อยู่ห่างไกลออกไปจะลาเพื่อไปทำวิจัย อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ กล่าวเสริมว่า หากจะไปทำวิจัยควรลาวิชาการดีกว่าออกไปและไม่กลับมาบันทึกการลงเวลา

อาจารย์ ดร.ลั่นทม จอนจวบทรง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า ปัญหาการทำวิจัยส่วนหนึ่งเกิดจากระบบของบุคลากรไม่สอดคล้องกับการทำงานและ ทรัพยากรสนับสนุนไม่เพียงพอ เช่น การเข้าถึงฐานข้อมูลฐานข้อมูลที่ไม่ทันสมัย และหากเป็นฐานข้อมูลของต่างประเทศผู้วิจัยก็ต้องสมัครเอง หรือใช้ชื่อเพื่อนในการเข้าถึง เป็นต้น

แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง การเข้าร่วมทีมการจัดทำการวิจัยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1.การเข้าร่วมทีมงานวิจัยกับคณะอื่นๆ แบบสหวิชาชีพเป็นผลดี เพราะทำให้ไม่ได้มองเฉพาะองค์ความรู้ด้านวิชาชีพของตนเองอย่างเดียว ต้องมีความรู้จากศาสตร์อื่น ๆ ด้วย

2.การจะได้ร่วมทีมงานวิจัยมิใช่เพียงแต่รอให้ผู้อื่นเข้ามาติดต่อขอร่วมทีม สามารถที่จะไปหางานวิจัยและหาผู้ร่วมทีมได้

3.การขอรับทุนจากภายนอกสถาบันนั้น ชื่อหัวหน้าโครงการและที่ปรึกษาโครงการ ก็เป็นประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้รับการพิจารณาจากแหล่งทุน ดังนั้นหากเป็นนักวิจัยหน้าใหม่การยื่นขอรับทุนจากภายในสถาบันจะทำได้ง่ายกว่า

4.ในการเข้าร่วมทีมการทำงานวิจัย การจัดสรรเวลา และการตรงต่อเวลาเป็นสิ่งสำคัญที่ทีมงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้

5. อาจารย์ผู้มีโครงการวิจัยสามารถลาวิชาการตามระเบียบของมหาวิทยาลัยเพื่อทำวิจัยได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้จัดทำวิจัยก็ต้องมีความซื่อสัตย์ ในการใช้เวลาในการทำวิจัยจริง ๆ และควรจะมีการตกลงกันภายในสาขาวิชา/หลักสูตร ในการผลิตผลงานวิจัย และต้องไม่กระทบต่อการเรียนการสอน

องค์ความรู้เรื่องจริยธรรมการวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษงค์ เสนานุช ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า การวิจัยในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศจะต้องผ่านคณะกรรมการจริยธรรม โดยจะพิจารณาในประเด็นที่ sensitive ต่อจริยธรรม เช่น การตั้งคำถามที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ เป็นต้น

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ ได้กล่าวเสริมว่า การทำวิจัยในต่างประเทศจะมีเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (consent form) ซึ่งจะต้องเก็บรักษาไว้เกินกว่า 5 ปี และมีข้อควรระวังในเรื่องของการให้ความยินยอมในการให้ข้อมูล ทั้งนี้ควรมีหน่วยงานในการเก็บข้อมูลและงานวิจัยที่จะไปตีพิมพ์จะต้องได้รับการยืนยันว่าผ่านคณะกรรมการจริยธรรมแล้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษงค์ เสนานุช ได้กล่าวเสริมว่า การทำเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (consent form) ในการสัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็นบุคคลระดับใดก็ตามคณะกรรมการจริยธรรมมักจะตั้งคำถามว่า ได้รับการยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลหรือยัง ดังนั้นเมื่อได้ข้อมูลแล้วอาจจะต้องส่งให้ผู้ให้ข้อมูลได้พิจารณาว่ายินยอมในการเปิดเผยข้อมูลหรือไม่ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อไป

อาจารย์ ธนาชัย สุนทรอนันตชัย ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า กำลังจะมีการออกเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในคน โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักอาจต้องได้รับความยินยอมจากผู้บังคับบัญชาด้วย นอกจากนี้เรื่อง การคัดลอกข้อมูลของผู้อื่นซึ่งเป็นเรื่องที่ผิดจริยธรรม มหาวิทยาลัยได้ลงนามความร่วมมือกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเรื่องโปรแกรมการตรวจสอบการคัดลอกข้อมูล โดย อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ ได้กล่าวเสริมว่า โปรแกรมดังกล่าวจะสามารถตรวจสอบได้เฉพาะการทบทวนวรรณกรรมเท่านั้น แต่ไม่สามารถตรวจสอบบทที่ 4 ได้

อาจารย์ ดร.ธัญมัย เจียรกุล ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า นักวิจัยหน้าใหม่เวลาจัดทำบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม จะต้องทำการบันทึกเพื่อจัดทำกรจัดการอ้างอิงด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการอ้างอิง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัชวาวรรณ มีทรัพย์ทอง ได้ร่วมแลกเปลี่ยนว่า การขอรับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยจะต้องส่งโครงร่างวิจัยให้กับคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ซึ่งบางครั้งก็มีปัญหาเรื่องการติดต่อสื่อสารที่มีความเข้าใจไม่ตรงกัน และอาจารย์ที่จัดทำกรวิจัยต้องการที่จะชี้แจงซึ่งบางครั้งก็ไม่สามารถทำได้ และการปรับแก้จากคณะกรรมการจริยธรรมหลายครั้งก็รู้สึกท้อแท้ได้ และได้สอบถามว่าหากไม่ต้องเสนอโครงการวิจัยผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสามารถทำได้หรือไม่

อาจารย์ ดร.พวงชมพู โจนส์ ชี้แจงว่าควรจะต้องเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมมิฉะนั้นแล้วอาจเกิดปัญหาต่อการนำผลงานวิจัยไปตีพิมพ์

แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง จริยธรรมการวิจัย มีดังนี้

1. การเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัย จะต้องเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับความเห็นชอบด้านจริยธรรมต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
2. การจัดทำกรวิจัยจะต้องจัดทำเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (consent form) และเมื่อได้รับความยินยอมในการให้ข้อมูลผู้วิจัยจะต้องเก็บรักษาไว้สำหรับการตรวจสอบ
3. ผู้วิจัยไม่ควรคัดลอก (copy) งานของผู้อื่น ซึ่งหากมีการคัดลอกงานผู้อื่นจะมีโปรแกรมที่สามารถตรวจสอบได้

4. การทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยควรเก็บรวบรวมแหล่งที่มาของข้อมูลขณะสืบค้น มิฉะนั้นจะทำให้ผู้วิจัยเสียเวลาจัดทำรายการอ้างอิง
5. โครงการวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยจะมีผลต่อการพิจารณาตอบรับการตีพิมพ์จากแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่

อาจารย์สุพิศพรรณ วัฒนเทพินทร์

คณะกรรมการพัฒนางานวิจัยและผลงานวิชาการ

ผู้บันทึกและจัดทำองค์ความรู้